

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, ІСТОРІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ
ОСОБАМИ (ДОСВІД ВАСИЛЬКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ)**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти магістр

Виконала: здобувачка II курсу 07-211М групи
заочної форми навчання
спеціальності 231 Соціальна робота
освітньо-професійної програми «Соціальна
робота»
Світлана ДИМЧЕНКО

Керівник: к.соц.н., доцентка
Тетяна ЧЕРКАШИНА

Рецензент: виконавча директорка Громадського
центру «Нова генерація» (м. Херсон)
Оксана ГЛЄБУШКІНА

Івано-Франківськ – Херсон, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ 1. Внутрішньо переміщені особи як об'єкт соціальної роботи.....	7
1.1. Соціальна категорія «внутрішньо переміщені особи»: сутність, характеристики, ознаки.....	7
1.2. Законодавче регулювання соціальної роботи з ВПО в Україні.....	11
1.3. Міжнародний досвід соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами.....	14
Розділ 2. Організація соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами у Васильківській ОТГ.....	21
2.1. Повноваження територіальної громади у сфері забезпечення прав і свобод ВПО.....	21
2.2. Заходи адаптації, підтримки та реінтеграції ВПО у Васильківській міській територіальній громаді.....	25
2.3. Соціальна робота з інтеграції ВПО у соціально-культурне середовище Васильківської міської територіальної громади.....	31
2.4. Соціально-психологічна підтримка ВПО та їх членів сімей.....	35
ВИСНОВКИ.....	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44
ДОДАТКИ.....	49
Додаток А. Комплексна програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2024 рік у Васильківській міській територіальній громаді	
Додаток Б. Лист начальника управління соціального захисту населення Васильківської міської рада Київської області	

ВСТУП

Проблема захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб (ВПО) не є унікальною для України. Багато країн стикаються з викликами, пов'язаними з підтримкою та захистом цієї вразливої категорії населення. Люди змушені покидати свої домівки через конфлікти, природні катастрофи чи інші загрози, і часто їм потрібна допомога для адаптації в нових умовах. Уряди повинні знайти способи забезпечення необхідної підтримки, щоб ВПО могли відновити своє життя, зберігаючи при цьому свої права та свободи.

Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами є важливою спеціалізацією, що фокусується на підтримці людей, які були змушені залишити свої домівки через війни, переслідування, природні катастрофи чи інші загрози. Основою цієї роботи є принципи захисту прав людини, соціальної справедливості та забезпечення добробуту вразливих груп. Соціальні працівники в цій сфері прагнуть допомогти ВПО адаптуватися до нових умов життя, підтримуючи їхні потреби та права.

В Україні питання забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб стали актуальними після анексії Російської Федерації Автономної Республіки Крим у 2014 році та окупації частин Донецької й Луганської областей. Ситуація значно загострилася після початку повномасштабного вторгнення РФ на територію України 24 лютого 2022 року.

Сьогоднішня ситуація в Україні, зокрема військові конфлікти та економічні труднощі, призводить до нових соціальних викликів, пов'язаних із вимушеним переселенням багатьох людей. Внутрішні переселенці стають особливо вразливою групою, і для роботи з ними соціальні працівники повинні використовувати сучасні підходи та інноваційні методи.

Це підкреслює важливість забезпечення їх соціальної інтеграції через активну участь усіх елементів соціально-культурного середовища, зокрема на рівні місцевих громад. Співпраця між різними організаціями, волонтерами та самими переселенцями може створити сприятливі умови для адаптації.

Важливо не лише надавати допомогу, але й сприяти залученню переселенців до життя громади, що допоможе їм знайти нові можливості та підтримати соціальну згуртованість.

Питанням соціальної роботи з біженцями та вимушеними переселенцями присвятили свої дослідження такі українські науковці: Галіахметова І. [2], Логвинова М. [11], Максимовська Н. [12], Малиха М. [13], Срібна І. [34] та багато інших.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційну роботу виконано в межах наукової теми кафедри філософії, соціології та соціальної роботи «Сучасні технології формування професійної активності в умовах трансформації сучасного українського суспільства» (державний реєстраційний № 0117U006790). Тема роботи була обговорена та затверджена на засіданні кафедр філософії, соціології та соціальної роботи (протоколи від 11.09.2023 р. № 1 та від 02.09.2024 р. № 1), а також затверджена наказом по Херсонському державному університету.

Об'єкт дослідження: внутрішньо переміщені особи.

Предмет: організація соціальної роботи з ВПО у Васильківській МТГ.

Мета: дослідити досвід Васильківської МТГ у організації соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами.

Слідом до мети дослідження, нами були визначені такі **завдання:**

1. Описати суть соціальної категорії «внутрішньо переміщені особи».
2. Проаналізувати законодавче регулювання соціальної роботи з ВПО в Україні
3. Вивчити міжнародний досвід соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами.
4. Проаналізувати досвід організації соціальної роботи з ВПО в Васильківській МТГ.

Для визначення завдань були застосовані такі **методи дослідження:**

теоретичні: комплексний аналіз наукових праць з проблеми, що розглядається, наукової літератури для виявлення сутності поняття

«внутрішньо переміщена особа», «соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами», «потреби внутрішньо переміщених осіб»; систематизація науково-методичних засад досліджуваної проблеми;

практичні: аналіз документів.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у поглибленому вивченні поняття «внутрішньо переміщена особа», яке стало поширеним у нашому суспільстві. Було систематизовано типологію внутрішньо переміщених осіб, що допомагає краще розуміти цю категорію людей. Крім того, вперше досліджено досвід організації соціальної роботи в територіальній громаді, зокрема у Васильківській міській територіальній громаді. Це дозволяє ознайомитися з основними напрямками діяльності, методами і технологіями, які застосовуються в цій сфері. Якщо ці послуги виявляться ефективними, досвід цієї громади можна буде використовувати для покращення роботи з внутрішньо переміщеними особами в інших громадах України.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що його теоретичні напрацювання можуть бути корисними для кураторами академічних груп, соціальних педагогів, психологів і соціальних працівників, які надають допомогу внутрішньо переміщеним особам у територіальних громадах. Крім того, ці матеріали можуть бути впроваджені в освітній процес для студентів різних спеціальностей, а також для викладачів у навчальних закладах усіх рівнів освіти. Це сприятиме підвищенню обізнаності та підготовленості спеціалістів до роботи з цими вразливими групами населення.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження представлені та обговорені на засіданнях кафедр філософії, соціології та соціальної роботи, а також під час попередніх захистів кваліфікаційної роботи. (протоколи від 11.09.2023 р. № 1, від 02.09.2024 р. № 1). Результати дослідження стали предметом доповіді під час I

Регіональної науково-практичної конференції «Теорія та практика соціальної роботи: досвід, сучасний стан, стратегії» для здобувачів вищої освіти та молодих науковців (03-04 грудня 2024 року, м. Івано-Франківськ). За результатами дослідження підготовлено до друку наукову статтю: Димченко С.М. Організація соціальної роботи з ВПО в територіальних громадах. *Магістерські студії: електронний альманах*. 2024. Вип. XXIV. С.

Структура кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, 7 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (36 найменувань), додатків. Основний текст роботи викладено на 43 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ ЯК ОБ'ЄКТ

СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

1.1. Соціальна категорія «внутрішньо переміщені особи»: сутність, характеристики, ознаки

Військова агресія Росії проти України справді має величезні наслідки для населення, змушуючи мільйони людей залишати свої домівки. Це не лише гуманітарна криза, а й серйозний виклик для держави в плані забезпечення підтримки та інтеграції внутрішньо переміщених осіб. Україні потрібно адаптувати свої політики та програми, щоб відповісти на нові потреби цих людей, включаючи доступ до житла, роботи, освіти та медичних послуг. Важливо, щоб суспільство і державні інституції працювали разом для створення умов, які допоможуть переселенцям не лише вижити, а й відновити своє життя в нових умовах.

В Україні масове переміщення внутрішньо переміщених осіб почалося після аварії на Чорнобильській атомній електростанції 26 квітня 1986 року. Вперше статус внутрішньо переміщених осіб був законодавчо закріплений Законом України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", прийнятим 28 грудня 1991 року. Також важливу роль відіграла Постанова Кабінету Міністрів України від 16

грудня 1992 року, яка регулювала порядок відселення та переселення громадян з радіоактивно забруднених територій.

До цих документів питання, пов'язані з переселенням, регулювалися Постановою Ради Міністрів Української РСР від 14 грудня 1989 року, яка була спрямована на покращення здоров'я та матеріального становища населення, що проживало на забруднених територіях [1].

Поняття «внутрішньо переміщена особа» вперше було офіційно визначено в Законі України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Згідно статті 1 цього Закону, «внутрішньо переміщеною особою вважається громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах і має право на постійне проживання в Україні. Ці люди змушені були залишити або покинути своє місце проживання через або для уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, широкомасштабного насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного або техногенного характеру» [7].

У акті "Керівні принципи з питань внутрішнього переміщення" визначають ВПО як осіб, примусово переміщених у межах свого краю за різними причинами, включаючи конфлікти, насильство, порушення прав людини та лиха. Ці принципи служать міжнародними стандартами для захисту і підтримки ВПО, підкреслюючи необхідність урядової та міжнародної допомоги для забезпечення їхніх прав і потреб. Згідно з Преамбулою цих принципів, ВПО є ті, хто залишив свої місця постійного проживання через переміщення, зокрема через збройні конфлікти, загальне насильство, порушення прав людини, стихійні або антропогенні лиха. Відмінною характеристикою є те, що ці особи не перетинають міжнародно визнаний державний кордон. Вимушене переміщення підкреслює небезпеку і ризики, з якими стикаються ВПО. Вони залишаються в межах своєї країни, що відрізняє їх від біженців, які перетинають міжнародні кордони і є

внутрішньодержавним феноменом хоча він має міжнародне значення через права людини і гуманітарні питання [9].

Потрібно звернути увагу на наявність термінологічної неузгодженості в чинному законодавстві. Окрім терміна «внутрішньо переміщена особа», вживаються також поняття «переселенець» (у Порядку виплати компенсацій громадянам за втрату нерухомого майна у разі відселення або самостійного переселення з території, що забруднена) та «особи, які переселилися з тимчасово окупованої території, району проведення антитерористичної операції» (у Законі щодо специфіки реалізації прав окремих категорій осіб на загальнообов'язкове державне соціальне страхування) [3, с.127-132].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», «внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка проживає на території України на законних підставах і має право на постійне проживання». Ця особа була вимушена залишити своє місце проживання через збройний конфлікт, тимчасову окупацію, масове населення, порушення прав людини або надзвичайні умови природного чи техногенного походження, або для уникнення негативних наслідків цих подій. Визначення включає як осіб, які вже залишили свої домівки, так і тих, хто змушений був це зробити з метою уникнення негативних наслідків вищезазначених подій. Це дозволяє захищати людей на різних етапах їхнього переміщення. Закон також конкретизує причини, що можуть змусити людину залишити своє місце проживання, серед яких є збройні конфлікти, окупація, насильство, порушення прав людини та надзвичайні ситуації [7].

М. Ніколайчук зазначає про те, що «внутрішньо переміщені особи – це специфічна цільова група реалізації міграційної політики, якій притаманні різноманітні ознаки, детерміновані особливими потребами, особистісними характеристиками та впливами зовнішнього середовища» [11].

Деякі дослідники, зокрема Ю. Паніна та М. Менджул, визначають "внутрішньо переміщені особи" як «людей, які постійно проживали на

території держави, незалежно від їхнього громадянства (включаючи громадян, іноземців та осіб без громадянства), і були змушені залишити свої постійні місця проживання та переселитися в межах тієї ж держави через реальну загрозу для їхнього життя, здоров'я або життя і здоров'я членів їхніх сімей. Це переміщення зумовлене масовими порушеннями прав людини, переслідуваннями, спричиненими воєнними діями, збройними конфліктами, масовими проявами насильства, а також надзвичайними ситуаціями природного або техногенного характеру» [14, с. 293–297].

М. Малиха характеризує внутрішньо переміщених осіб як «громадян країни, які через військові конфлікти та їх наслідки та виклики були звільнені від свого постійного проживання через збереження власного життя, не перетинаючи при цьому кордон держави» [13, с. 6-11].

Основними факторами, що спричиняють внутрішню міграцію, є збройні конфлікти, систематичні порушення прав людини, а також природні чи техногенні катастрофи, які роблять перебування в цих місцях неможливим. Внаслідок цього люди змушені переміщуватися в межах своєї країни через різноманітні загрози, які ускладнюють або роблять життя на певних територіях небезпечним.

Отже, внутрішньо переміщені особи – це громадяни, іноземці або особи без громадянства, які постійно чи тимчасово живуть в Україні і вимушені переміщуватися в межах країни через загрози для їх життя та здоров'я обставини.

Логвинова М.О. зазначає, що «основними ознаками внутрішнього переміщення населення та появи внутрішньо переміщених осіб як суспільно-географічної категорії є розвиток суспільно-географічного процесу, який полягає у зміні місця проживання особи або групи осіб, перетині у процесі переміщення населення меж різних адміністративно-територіальних одиниць, тимчасовій або постійній зміні місця проживання та зайнятості населення, добровільному або примусовому характері міграційних переміщень та

виступає одним із видів соціальної мобільності, змінюючи соціальний статус, рід занять тощо» [11].

Сьогодні існують дві категорії переселенців. Перша категорія – це ті, хто змогли самостійно купити або вийняти нове житло, працевлаштуватися та адаптуватися в новому середовищі, хоча й залишилися з психологічними травмами. Друга категорія – це особи, які залежать від допомоги держави, міжнародних організацій, громадських та благодійних фондів, оскільки мають проблеми і не можуть самостійно їх вирішити.

Всі ВПО стикаються з однаковими труднощами - реєстрація, отримання статусу та довідки ВПО, пошук нового житла, оформлення соціальних виплат, пошук роботи, заключення декларації з сімейним лікарем та отримання медичних послуг, отримання освітніх послуг для дітей. А також є спільні проблеми в психологічній, економічній, матеріальній, соціальній, соціально-педагогічній, соціально-медичній та юридичній сферах.

1.2. Законодавче регулювання соціальної роботи з ВПО в Україні

На сьогоднішній день статус і соціальне забезпечення ВПО потребують вдосконалення, особливо в таких аспектах, як облік, забезпечення житлом та працевлаштування. Тому важливо розробити ефективні механізми для вирішення цих питань, що є ключем до нашої перемоги та подальшого успішного розвитку країни.

Стаття 46 «Конституції України» [10] гарантує право особи на соціальний захист відображено в нормативно-правових актах, що регулюють правове становище внутрішньо переміщених та їх соціальний захист. Зокрема, це відображено у Законі України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» [7], Постановах Кабінету Міністрів України «Про облік внутрішньо переміщених осіб» [17], «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам» [18], «Порядок надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам» [19], «Про

затвердження порядку реєстрації, перереєстрації зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу» [20], «Про затвердження порядку формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб і порядку надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» [22] та інших.

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», є ключовим нормативно-правовим актом, що визначає правовий статус, права та обов'язки внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні [7]. Закон надає чітке визначення терміна «внутрішньо переміщена особа» і визначає коло осіб, які підпадають під цей статус. Це стосується людей, які були змушені залишити свої домівки через збройний конфлікт, тимчасову окупацію, насильство, порушення прав людини або надзвичайні ситуації, проте не виїхали за межі країни.

Закон гарантує ВПО ряд прав, серед яких:

–Право на соціальний захист: включаючи допомогу на покриття витрат на житло, медичне обслуговування, освіту.

–Право на житло: держава повинна забезпечити умови для тимчасового або постійного проживання.

–Право на освіту та медичну допомогу: ВПО мають право на доступ до освітніх та медичних послуг на рівні з місцевими жителями.

–Право на працевлаштування: ВПО мають право працювати на території, де вони тимчасово проживають.

Закон також встановлює процедуру реєстрації ВПО, що є «необхідною для отримання допомоги і соціальних виплат і яка проводиться в органах соціального захисту за місцем тимчасового проживання; визначає механізми надання соціальної допомоги, компенсацій за втрачене майно, а також грошових виплат для покриття житлових витрат; покладає на державу відповідальність за забезпечення прав ВПО, створення ефективних механізмів їхньої підтримки та вирішення питань, що виникають у зв'язку з їх

переміщенням; визначає процедури для вирішення суперечок і скарг, що стосуються прав ВПО, зокрема через судові та адміністративні органи» [7].

Закон «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» став важливим кроком у правовому регулюванні ситуації ВПО в Україні, забезпечуючи правову основу для їхньої підтримки та інтеграції в нових умовах. Однак, практична реалізація законодавчих норм часто стикається з проблемами, такими як недостатнє фінансування, нерегулярне забезпечення допомоги та труднощі в адмініструванні реєстрації. Тому, хоча закон і встановлює важливі права та гарантії, ефективність його реалізації потребує подальшого вдосконалення механізмів підтримки та вирішення проблем ВПО на практиці.

Постанову Кабінету Міністрів України «Про облік внутрішньо переміщених осіб», було прийнято з метою встановлення порядку обліку та реєстрації ВПО [17]. Мета документу — забезпечити системний облік осіб, які змушені були залишити дім в Україні через збройний конфлікт, окупацію чи інші надзвичайні обставини.

В документі міститься опис процедури реєстрації та перелік документів, необхідний для неї; розкриваються права та обов'язки зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб.

Постанова забезпечує чіткий механізм реєстрації та обліку ВПО, що є критично важливим для їхнього соціального захисту. Вона визначає права та обов'язки ВПО, що сприяє прозорості процесу і полегшує доступ до соціальних послуг. Створюється система взаємодії між різними органами для покращення підтримки ВПО.

Реалізація постанови на практиці може бути ускладнена через недостатнє фінансування, бюрократію та затримки в обробці документів. Можуть виникати проблеми «з доступом до реєстрації для ВПО, особливо в умовах нестабільності та обмеженого доступу до служб. В цілому, постанова є важливим інструментом для регулювання питання обліку ВПО в Україні,

але її ефективність значною мірою залежить від практичної реалізації і координації з іншими державними ініціативами та органами» [17].

Важливим рішенням нашої держави було затвердження розпорядження Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2023 року № 312-р. «Про схвалення Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках» [29].

Головна мета Стратегії полягає в мінімізації негативних наслідків внутрішнього переміщення, викликаного війною, для українців, а також для іноземців і осіб без громадянства, які легально перебувають в Україні. Це передбачає впровадження комплексних та ефективних механізмів державної підтримки, які реагуватимуть на виклики, що виникають під час переміщення, адаптації в нових громадах, а також у випадках добровільного повернення і реінтеграції в покинуті місця проживання.

Визначення цілей Стратегії базується на аналізі викликів, пов'язаних із внутрішнім переміщенням, та результатах виконання коротко- і середньострокових рішень з цього питання.

1.3. Міжнародний досвід соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами

Керівні принципи щодо внутрішнього переміщення, розроблені ООН, відіграють важливу роль у забезпеченні прав та захисту внутрішньо переміщених осіб. Вони створені з урахуванням міжнародного гуманітарного права та прав людини, що дозволяє врахувати специфіку та потреби людей, які опинилися в складних ситуаціях через конфлікти або стихійні лиха.

Ці принципи не лише регламентують дії держав, а й забезпечують основи для формування політик, спрямованих на підтримку та інтеграцію переселенців. Важливо, щоб країни враховували ці міжнародні норми у своїй практиці, адже це може суттєво покращити умови життя переселенців і

забезпечити їхні права. Таким чином, Керівні принципи виступають як важливий інструмент у боротьбі з гуманітарними наслідками внутрішнього переміщення [9].

Згідно з Керівними принципами, всі вищезазначені принципи спрямовані на захист і гарантування прав внутрішньо переміщених осіб.

Принцип 1 стверджують, що вони повинні користуватися тими ж правами і свободами, що й інші громадяни країни їхнього походження, без дискримінації за ознакою їхнього статусу.

Принцип 2 стверджує, що всі органи влади та групи повинні поважати ці принципи без дискримінації.

Принцип 3 зобов'язує органи державної влади забезпечувати захист і гуманітарну допомогу внутрішньо переміщеним особам у межах своєї юрисдикції. Внутрішньо переміщені особи мають право шукати захисту і допомоги без репресій і покарань.

Принцип 4 гарантує, що «цей принцип застосовується без дискримінації за ознакою раси, статі, релігії, національності або за будь-якою іншою ознакою. Внутрішньо переміщені особи з особливими потребами, такі як діти, вагітні жінки та особи з інвалідністю, мають право на особливий захист і допомогу, що враховує їхні потреби. Усі ці принципи спрямовані на те, щоб забезпечити внутрішньо переміщеним особам рівні права і свободи, запобігти дискримінації та надати їм захист і гуманітарну допомогу» [9].

Слід також врахувати Статут Міжнародної організації з міграції. Відповідно до цього статуту, «Міжнародна організація з міграції забезпечує можливості для упорядкованої міграції осіб, які стикаються з невідповідними умовами або не можуть пересуватися без спеціальної допомоги. Організація займається організованим переміщенням біженців, переміщених осіб та інших осіб, які потребують міжнародних міграційних послуг. Вона надає різноманітні міграційні послуги, включаючи набір, відбір, підготовку до міграції, мовну підготовку, медичне обстеження, розміщення, консультування та іншу допомогу, що сприяє прийняттю та інтеграції мігрантів. Крім того,

організація може пропонувати аналогічні послуги для добровільної зворотної міграції, включаючи добровільну репатріацію» [35].

Досліджуючи міжнародні нормативні акти та практики інших країн, можна виявити ефективні стратегії, програми та політики, які вже продемонстрували свою успішність і позитивно вплинули на життя внутрішньо переміщених осіб. Міжнародні документи забезпечують правову основу і стандарти, які держави можуть використовувати при формуванні власних політик і законодавства для захисту прав ВПО. Вони встановлюють орієнтири та принципи, які слід враховувати при створенні системи захисту, забезпеченні доступу до основних послуг та інтеграції внутрішньо переміщених осіб у суспільство.

О. Балуєва вважає, що досвід Грузії в подоланні проблеми внутрішньо переміщених осіб може бути корисним для України. Особливо це стосується створення Міністерства у справах біженців і переселення, яке функціонує в Грузії. Основною метою цього міністерства є розширення допомоги для ВПО. Це включає надання тимчасового житла, першої допомоги, сприяння у пошуку тимчасової роботи за їхньою професією та кваліфікацією, забезпечення безкоштовною середньою освітою, доступом до медичного страхування та соціальних виплат. Окрім цього, міністерство займається питаннями пенсійного забезпечення переселенців, допомагає у вирішенні соціально-побутових проблем і контролює пошук загиблих та зниклих безвісти через порушення прав людини. Якщо ВПО вирішують повернутися до свого попереднього місця проживання, міністерство надає підтримку в цьому процесі. У разі смерті внутрішньо переміщеної особи витрати на поховання покриває держава.

Концепція та практика міжнародної соціальної роботи обґрунтовується на таких принципах, як глобалізація, сталий розвиток, права людини, транснаціональна демократія та соціальне залучення. Глобалізація відкриває можливості для міжнародної співпраці, сталий розвиток акцентує увагу на

балансі між сьогоднішніми потребами та потребами майбутніх поколінь, а права людини гарантують гідність та рівність всіх людей.

Польща стала країною, яка прийняла найбільшу кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО) з початку вторгнення, як транзитний пункт або місце для надання притулку. Соціальна робота з ВПО у Польщі здійснюється через різні програми, ініційовані як урядом, так і волонтерськими та неурядовими організаціями.

Для підтримки та надання консультацій українським ВПО, які були змушені шукати притулок у Польщі та почати нове життя, були створені платформи #PomagamUkraine та «YOU HAVE A FRIEND IN ME», до яких долучилися тисячі людей [30].

Польсько-український фонд співробітництва («U-Work») є громадською організацією, що підтримує інтеграцію українських мігрантів. Крім цього, багато польських організацій також надають різну допомогу, серед яких: «Я допомагаю Україні», «Наш вибір», «Український Дім у Варшаві» та фонд «EMIC» [36].

Одна з програм, "Разом до Незалежності" (WdN), спрямована на допомогу українським ВПО, які отримали тимчасовий захист і перебувають у центрах колективного розміщення, та прагнуть стати незалежними.

Програма пропонує дофінансування частини витрат на оренду житла протягом 6 місяців та консультації з кар'єрним радником протягом 3 місяців. Участь у програмі є безкоштовною [32]. Програма "Разом до Незалежності" реалізується в різних воєводствах Польщі за участі двох організацій.

Польський Червоний Хрест (РСК) приймає заявки на участь від українських громадян, які проживають у центрах колективного розміщення в 9 воєводствах: Нижньосілезькому, Куявсько-Поморському, Люблінському, Лодзькому, Мазовецькому, Опольському, Підкарпатському, Поморському та Свентокшиському [31].

Фундація "Польський центр міжнародної допомоги" (PCPM) у Польщі приймає заявки на участь від українських громадян, які проживають у

центрах колективного розміщення в 7 воєводствах: Сілезькому, Малопольському, Вармінсько-Мазурському, Підляському, Великопольському, Західнопоморському та Любуському [32].

Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами у США варіюється залежно від законодавства конкретних штатів і загальнодержавних програм допомоги.

Процес підтримки ВПО починається з прийомної процедури та орієнтації, де новоприбулих інформують про їхні права, обов'язки та ресурси, доступні їм у новій країні. Їм також надається інформація про культуру, правила та норми життя в США.

Урядові та неурядові організації надають тимчасове житло та забезпечують основні потреби, включаючи продукти, одяг, гігієни та медичну допомогу.

Крім цього, «ВПО отримують підтримку у сфері освіти, допомогу в пошуку роботи та розвитку професійних навичок. Компетентні органи також надають психологічну підтримку, допомагають адаптуватися до нової культури та спільноти. Для сприяння інтеграції організуються культурні заходи, групи підтримки та інші активності, які допомагають ВПО краще адаптуватися до оточуючого середовища» [34].

Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами (ВПО) в Канаді орієнтована на інтеграцію, підтримку та забезпечення безпеки та добробуту біженців у новому середовищі. Основні програми спрямовані на допомогу біженцям у процесі адаптації до життя в Канаді та включають широкий спектр послуг. Канадська система підтримки ВПО складається з двох ключових компонентів: програми переселення біженців з-за меж Канади та програми притулку для тих, хто подає заяву на захист уже в країні.

Особливу роль відіграють програми супроводу, що включають індивідуальну підтримку ВПО в адаптаційному процесі. Вони охоплюють консультації з пошуку житла, медичну допомогу, освіту та працевлаштування. Біженцям допомагають скласти резюме, готуватися до співбесід та шукати

вакансії. Для полегшення інтеграції надаються курси англійської або французької мови.

Крім цього, «ВПО забезпечують житлом, меблями, а також допомагають орієнтуватися в новій спільноті. Волонтерські організації також відіграють значну роль, залучаючи біженців до соціальних заходів, культурних обмінів та проєктів, що сприяють їх інтеграції та взаєморозумінню з місцевим населенням» [34].

Німеччина забезпечує всебічну підтримку для українських ВПО, починаючи від правового статусу і закінчуючи соціальними виплатами, освітніми можливостями та інтеграційними програмами. Такий підхід сприяє не лише виживанню, а й успішній адаптації та професійному розвитку переміщених осіб у новій країні.

Німеччині пропонує на широкий спектр послуг та можливостей, які забезпечують внутрішньо переміщеним особам тимчасовий захист, соціальні виплати та інтеграцію в суспільство.

– ВПО з України можуть в'їхати до Німеччини без візи або біометричного паспорта, з правом подати заявку на тимчасовий захист. Дозвіл на перебування з тимчасовим захистом видається на два роки і автоматично продовжується до 4 березня 2025 року. Для отримання тимчасового захисту необхідно подати заяву до Федерального відомства з міграції та біженців.

– Українці, які не мають або мають недостатній дохід, отримують соціальні виплати. Працездатні особи отримують допомогу через Jobcenter, а пенсіонери та особи з обмеженими можливостями – через органи соціального забезпечення. Допомога включає грошові виплати, ваучери на продукти, одяг, засоби гігієни та оренду житла. Всі особи під тимчасовим захистом мають медичне страхування за програмою обов'язкового страхування.

– Діти ВПО можуть безкоштовно навчатися в загальноосвітніх школах, включаючи початкову школу (Grundschule) та одну з середніх шкіл (Hauptschule, Realschule, Gymnasium або Gesamtschule). Студенти, які почали

навчання в Україні, можуть здійснити подальше навчання у вищих навчальних закладах Німеччини навіть без завершення першого року навчання в Україні.

– ВПО можуть брати участь у інтеграційних курсах (мовні курси, професійні курси, курси підвищення грамотності) для кращої адаптації до нової культури. Програма Bürgergeld, спільно з Jobcenter, допомагає українцям підвищувати кваліфікацію або перекваліфікуватися для подальшої професійної інтеграції на німецькому ринку праці [15].

На досвіді зарубіжних країн практична соціальна робота з ВПО в Україні реалізується в таких напрямках: соціальному, соціально-психологічному, соціально-педагогічному, соціально-правовому, медико-соціальному, фінансовому, соціально-економічному, матеріальному, соціально-інформаційному.

Досвід інших країн є цінним, оскільки він може відображати успішні практики, які були реалізовані в аналогічних ситуаціях та мають позитивні результати. Вивчення такого досвіду дозволяє впровадити кращі практики та уникнути помилок, забезпечуючи більш ефективну та забезпечену державою підтримку внутрішньо переміщених осіб.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ У ВАСИЛЬКІВСЬКІЙ ОТГ

2.1. Повноваження територіальної громади у сфері забезпечення прав і свобод ВПО

Органи місцевого самоврядування дійсно відіграють ключову роль у забезпеченні прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Після децентралізації їхня відповідальність і можливості значно зросли, що дозволяє їм ефективніше реагувати на потреби переселенців. Якщо органи місцевого самоврядування знаходяться найближче до потреб осіб, які перемістилися у приймаючу громаду, вони мають достатньо ресурсів та засобів для ефективного вирішення своїх питань.

У умовах воєнного стану їхня роль ще більше посилюється, адже вони повинні не лише підтримувати внутрішньо переміщених осіб, а й координувати дії з іншими постраждалими від війни. Органи місцевого самоврядування мають ефективну взаємодію та злагоджену роботу з військовими адміністраціями та командуванням, що є критично важливим для подолання наслідків агресії та підтримки Збройних Сил України.

У ситуації, коли органи місцевого самоврядування зазнають високого навантаження, важливо переглянути та вдосконалити їхні повноваження в

сфері захисту прав внутрішньо переміщених осіб. Особливо актуальним є надання системної уваги дискреційним повноваженням цих органів для ефективною підтримки переселенців. Це може включати гнучкість у прийнятті рішень та адаптацію програм підтримки до конкретних потреб внутрішньо переміщених осіб у їхніх громадах.

Держава повинна визнати, сформулювати, підтримувати та реалізувати механізми захисту внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), належно фінансувати ці заходи відповідно до законодавства. Важливо забезпечити відкритий і рівний доступ до інформації про державні пільги, гарантії та механізми їх реалізації. Це дозволить внутрішньо переміщеним особам реалізувати свої права на отримання всіх пільг і гарантій, а також забезпечить прозорість і підзвітність органів державної влади в сфері соціального забезпечення даної категорії громадян.

В Україні існує велика кількість органів державної влади та місцевого самоврядування, які безпосередньо або опосередковано відповідають за забезпечення прав і свобод ВПО. Проте існує значне розподілення повноважень між усіма органами виконавчої влади в цій сфері.

Найактивнішими суб'єктами, які підтримують права та свободи внутрішньо переміщених осіб (ВПО), є місцеві органи влади, оскільки вони найкраще розуміють потреби цих людей. Вони відповідають за вирішення таких важливих питань, як надання житла, медичних послуг, освіти, соціальних виплат, працевлаштування, а також оформлення необхідних документів і відновлення втрачених. Місцеві органи також займаються гуманітарною допомогою, допомагають з возз'єднанням сімей, забезпечують харчування та надають житло. Для ефективною реалізації політики захисту прав ВПО важливо, щоб їх повноваження були чітко прописані в законодавстві, а самі органи мали достатні ресурси, професіоналізм і налагоджену комунікацію з переміщеними особами.

Станом на 01.06.2024 до Васильківської МТГ подали заяву про взяття на облік та отримали довідку ВПО - 4370 внутрішньо переміщених осіб, з яких 1812 чоловіків та 2558 жінок.

Повноваження Васильківської міської територіальної громади Обухівського району Київської області (далі – Васильківська МТГ) регулюються відповідно до ч. 9 ст. 11 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. Відповідно до статті 16 даного Закону, Васильківська міська територіальна громада відповідає за захист прав ВПО та підтримку громадських організацій, які допомагають цим людям. А, також повинна забезпечувати умови для реалізації прав внутрішньо переміщених осіб і співпрацювати з організаціями, що займаються їхньою підтримкою [7].

Васильківська МТГ керується у своїй діяльності такими основними нормативно-правовими документами, що регулюють соціальну роботу з ВПО:

- постановою Кабінету Міністрів України «Про облік внутрішньо переміщених осіб» та затвердженням нею Порядком надання та видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи [17];
- постановою Кабінету Міністрів України «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам» [18];
- розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження середньострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2024 року» [23];
- постановою Кабінету Міністрів України «Деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» [24];
- постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання фінансування соціальних послуг під час дії воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях» [25] тощо.

Ключовим підзаконним місцевим нормативно-правовим актом є, затверджена рішенням Васильківською міською радою, місцева програма «Комплексна програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2024 рік» (далі – Комплексна програма), яка має на меті створення комфортних умов для проживання ВПО в громаді, допомогу в подоланні складних життєвих обставин, які виникли через збройну агресію Росії, а також забезпечення ефективної координації дій для вирішення їхніх проблем [Додаток А].

Основною метою Комплексної програми є забезпечення реалізації прав і задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб, покращення умов їхнього життя, а також розробка фінансових, організаційно-правових і технічних механізмів, які сприяють створенню комфортного соціального середовища й досягнення позитивних зрушень щодо рівня та якості життя населення.

Впровадження заходів Комплексної програми сприятиме наданню внутрішньо переміщеним особам різноманітних соціальних послуг і формуванню доступного середовища, що сприятиме підвищенню рівня та якості їхнього життя, покращенню соціальної ситуації в громаді та подоланню проявів дискримінації.

Комплексна програма реалізується за рахунок загальних асигнувань, затверджених у бюджеті Васильківської МТГ на відповідний рік, виходячи з його реальних фінансових можливостей. Додаткові кошти будуть залучені з позабюджетних джерел, включаючи внески меценатів, громадських фондів, благодійні пожертви та гуманітарну допомогу від інших юридичних і фізичних осіб, за умови, що це відповідає законодавству України.

Формування муніципальної політики щодо забезпечення внутрішньо переміщених осіб (ВПО) має базуватися на аналізі їхніх намірів щодо інтеграції в приймаючу громаду.

Після завершення воєнних дій та звільнення окупованих територій повернення внутрішньо переміщених осіб виявляється складним процесом. Це пояснюється необхідністю гуманітарного розмінування та відновлення

інфраструктури, що затягує час повернення. Зважаючи на демографічні зміни, приймаючі громади повинні бути готовими до інтеграції цих людей та мати гнучкі підходи, аби підтримати як постійних, так і тимчасових жителів, створюючи умови для їхнього комфортного життя та розвитку.

У Васильківській МТГ особлива, індивідуальна увага приділяється наступним категоріям осіб:

- 1) ВПО, які перемістилися після 24 лютого 2022 р.;
- 2) ВПО, які переміщувалися з 2014 р. до повномасштабного вторгнення;
- 3) ВПО, які зазнали повторного переміщення через подібні обставини;
- 4) особи, які на законних підставах представляють ВПО, піклуються про них.

Для посилення інституційної сприяння органам місцевого самоврядування в контексті забезпечення інтеграції внутрішньо переміщених осіб (ВПО) необхідні такі заходи:

1. Налагодження координації між місцевими органами самоврядування та державними установами, які відповідають за захист прав ВПО в Україні.

2. Ведення обліку ВПО щодо їх потреб, а також удосконалення загальнодержавного реєстру бази даних.

3. Забезпечення ресурсів для реалізації статусу ВПО, що включає укладання меморандумів з національними та міжнародними організаціями для підтримки соціальної допомоги людям, які переміщуються з тимчасово окупованих територій і зон бойових дій.

Зміцнення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування є ключовим для ефективного захисту прав і інтересів ВПО.

2.2. Заходи адаптації, підтримки та реінтеграції ВПО до Васильківської міської територіальної громади

Органи місцевого самоврядування повинні розробляти підходи до забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, виходячи з

				Ч	Ж	Ч	Ж	Ч	Ж		
4370	3151	1812	2558	538	457	876	1382	398	719	146	м.Київ-908, Донецька обл. - 1011, Київська обл.-500, Луганська обл. - 582, Харківська обл. 328, Херсонська обл. -348, Запорізька обл.- 170, Дніпропетровська обл. -45, Миколаївська -86, Одеська обл. -13, Сумська обл. -69, Черніговська обл. -. 72, Житомирська -15, м. Севастополь -25, АР Крим - 89.

Відповідно до статистичних даних від управління соціального захисту населення Васильківської міської ради щодо внутрішньо переміщених осіб, які отримують державну фінансову допомогу на проживання та загальної суми коштів, виплачених за 2024 рік, дані наведено в таблиці 2.

Таблиця 2.

Державна фінансова допомога на проживання ВПО

Місяць	Кіл-ть ВПО, що отримувала державну допомогу	Сума, грн.
Січень 2024	1453	4 421 600,00
Лютий 2024	1453	4 430 600,00
Березень 2024	488	1 181 800,00
Квітень 2024	552	2 281 600,00
Травень 2024	574	2 212 000,00
Червень 2024	582	2 028 000,00
Липень 2024	584	1 981 000,00
РАЗОМ:	5686	18 536 600,00

На території Васильківської МТГ функціонує два місця компактного проживання соціального та тимчасового призначення:

1) Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Васильківського міського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг), розраховане на 10 осіб. Адреса:

с. Кодаки, вул. Космонавтів, 14. Кількість проживаючих ВПО – 10 осіб похилого віку.

2) Модульне містечко «Патріотичне» на 352 місця (4 модулі по 22 кімнати площею 15м²), що знаходиться за адресою: м. Васильків, вул. Володимирська, 156-Д. Кількість проживаючих ВПО станом на 01.08.2024 р. – 161 особи.

Модулі надані в якості гуманітарної допомоги Державною агенцією стратегічних резервів Республіки Польщі.

Обидва МКП утримуються за рахунок місцевого бюджету.

У Васильківській МТГ впроваджено програму «Прихисток» відповідно до Постанови КМУ від 19.03.2023 р. №333, згідно з якою з 24.02.2022 р. розміщено 3141 внутрішньо переміщених осіб серед місцевих жителів, 63 з яких отримують компенсацію витрат за тимчасове розміщення ВПО, в т.ч. на оплату комунальних послуг [26].

Довгострокова Програма з пільгового кредитування будівництва та придбання житла в Васильківській територіальній громаді відсутня, але працівниками управління соціального захисту постійно проводиться інформування про доступні програми кредитів житла та відшкодування (Державна програма «ЄОселя», житлові приміщення для внутрішньо переміщених осіб, інформація для осіб чиє житло зруйноване) [33].

Протягом червня 2023 - квітня 2024 р. на території громади проводилась широка інформаційна компанія щодо можливості отримання тимчасового житла в «будинках Хансона»:

- с. Колонщина – для самотніх людей похилого віку;
- с. Тарасівка – для ветеранів війни, вдов та батьків загиблих воїнів, ветеранів-переселенців та їх сімей;
- с. Софіївська Борщагівка – для ВПО та місцевого населення, житло яких зруйноване.

Завдяки цій програмі станом на 01.07.2024 р. 46 осіб з числа ВПО отримали тимчасове нове житло.

Станом на 01.08.2024 р. на обліку в Васильківському управлінні Обухівської філії Київського обласного центру зайнятості перебувало 101 ВПО, з яких: працевлаштовано – 37, працевлаштовано по постанові №331 – 15, отримали ваучери на навчання -10, залучені до СКР - 10. Сума виплаченої допомоги по безробіттю становить 150 080,00 грн.

Васильківським управлінням Обухівської філії Київського обласного центру зайнятості пропонуються різноманітні сервіси та послуги для допомоги внутрішньо переміщеним особам у працевлаштуванні. Серед них — підбір вакансій профорієнтаційні послуги, та можливість отримання ваучера на навчання.

У рамках реалізації урядового проєкту «ЄРобота» служба зайнятості супроводжує дві грантові програми, якими можуть скористатися і ВПО:

- «Власна справа» - розмір мікрогрантів становить від 50 до 250 тисяч гривень;

- Грант для ветеранів – передбачає три варіанти надання грантів на суми, які не можуть перевищувати 250 тисяч гривень, 500 тисяч гривень та 1 мільйон гривень відповідно.

Крім того КОЦЗ пропонує такі програми компенсацій роботодавцям щодо працевлаштування ВПО:

- Компенсація витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні [27].

- Компенсація витрат роботодавця на оплату праці за працевлаштування на умовах строкових трудових договорів зареєстрованих безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб [28].

Рішенням третьої позачергової сесії Васильківської міської ради VIII скликання від 24.12.2020 року №54-03п/ч-VIII затверджено «Програму розвитку малого та середнього підприємництва Васильківської міської територіальної громади на 2024 рік» (далі - Програма).

Програма фінансується з місцевого бюджету, з урахуванням спроможності бюджету громади. До пріоритетних завдань Програми відноситься підтримка незайнятого населення громади та проведення наступних заходів:

- п.2.1.3. Програми – підтримка залучення міжнародної фінансової та технічної допомоги для суб'єктів малого та середнього підприємництва;

- п.3.6.2. Програми – надання консультативних послуг з економічних і правових питань для новостворених малих підприємств та фізичних осіб-підприємців, які тільки розпочали свою діяльність;

- п.4.1.1. Програми – сприяння організації інфраструктури для підтримки малого та середнього підприємництва.

Згідно даних наданих управлінням освіти Васильківської міської ради 62 дітей ВПО відвідують дошкільні навчальні заклади та 205 навчаються в загально середніх закладах освіти.

З 01.03.2024 р. по теперішній час до постійного місця проживання повернулось 862 особи ВПО, що тимчасово перебували в Васильківській МТГ.

В межах Васильківської МТГ БО «БФ «ПРАВО НА ЗАХИСТ» здійснює юридичну підтримку з питань пов'язаних з військовими діями в Україні. Фонд надає консультації щодо внутрішнього переміщення, соціальних виплат, компенсацій за знищене житло, отримання довідки внутрішньо переміщеної особи, мобілізації та перетину кордону, проводить інформаційну, консультаційну діяльність для захисту прав переселенців, надає безкоштовну юридичну допомогу з питань, що стосуються внутрішнього переміщення та зумовлених конфліктом.

Також організацією постійно надаються безкоштовні адвокатські послуги ВПО для захисту їх прав, проводяться тренінги для підвищення обізнаності щодо прав людини, у т.ч. ВПО.

Васильківська міська територіальна громада тісно співпрацює з міжнародними благодійними організаціями в частині наданні гуманітарної

допомоги в рамках різних проєктів. Серед них: БФ «Право на захист», ВБО «Конвіктус Україна» (проєкти «СОС Діти. Програма екстреної допомоги», «Жінки залучені: шлях до зростання та економічної безпеки/мобілізація спільнот, підвищення економічного потенціалу», «Інтегрована гуманітарна відповідь в умовах війни та післявоєнного відновлення», «Забезпечення кейс-менеджменту гендерно зумовленого насильства (ГЗН) та програми порятунку життя для підтримки відновлення переживших ГЗН», «Активне виявлення туберкульозу серед груп ризику, кейс-менеджмент супровід ВІЛ+», «Послуги з профілактики ВІЛ серед груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ (ЛВНІ) у Київській області»), БФ «Восток SOS», БФ «Рокада», БО БФ «Карітас-Київ» та ін.

В Васильківській МТГ забезпечено функціонування інформаційних сайтів (Єдина Васильківська громада в мережі Telegram, Патріотичне містечко Васильків, ВПО Васильківської ТГ в Viber), доступ до яких не обмежений.

2.3. Соціальна робота з інтеграції ВПО у соціально-культурне середовище Васильківської міської територіальної громади

Актуальна військово-політична та економічна ситуація в Україні розвиває нові соціальні проблеми, зокрема пов'язаних із вимушеним переселенням багатьох людей всередині країни. Внутрішні переселенці є вразливою групою, і напрямок із соціальної роботи повинен відповідати актуальним вимогам, застосовуючи інноваційні підходи. Це підкреслює важливість в регулюванні соціальної інтеграції через активізацію та поєднання позитивних, соціальних та виховних соціально-виховних впливів усіх елементів соціально-культурного середовища, особливо на рівні Васильківської міської територіальної громади.

Пошук нових інструментів для соціальної гармонізації проблем внутрішньо переміщених осіб підкреслює важливість взаємодії різних елементів соціально-культурного простору - навчальних закладів, культурних

установ і місць для відпочинку у великому місті, зокрема закладів. Мета полягає у вивченні основ соціальної роботи, спрямованої на інтеграцію ВПО через співпрацю загальноосвітніх шкіл та інших соціально-культурних інституцій у Васильківській МТГ.

Внутрішнє переміщення практично завжди веде до різкого руйнування соціальних, культурних, професійних та міжособистісних зв'язків, а також до втрати матеріальної стабільності. Це, у свою чергу, може призвести до соціальних відхилень, криміналізації та психологічних проблем як індивідів, так і груп, що протидіють їх дезінтеграції в нових соціально-культурних умовах.

Щоб уникнути негативних наслідків вимушеного переселення, потрібно створити умови для безболісного і гармонійного входження людей до нового соціально-культурного середовища.

У наукових дослідженнях соціальної роботи з вимушено переміщеними особами, існує середовищний підхід, який ґрунтується на розумінні «захищеного простору (доступного для ВПО та гуманітарних організацій, які їх підтримують) виникло з розуміння того, що між ВПО та постійним населенням відповідних територій можуть створюватися напружені стосунки, які мають не тільки суб'єктивні (нетолерантність до новоприбульців, психологічне неприйняття їхніх культурних відмінностей від місцевих норм і традицій тощо), але й об'єктивні передумови, зокрема обмеженість місцевих ресурсів, не розрахованих на збільшення чисельності населення за рахунок ВПО» [12, с.64-66].

Васильківська МТГ застосовує цей підхід, прагнучи створити сприятливе середовище для інтеграції, залучаючи якомога більше ресурсів від різних інституцій. Це допоможе внутрішньо переміщеним особам успішно увійти в соціальний та соціально-культурний простір громади.

Із механізмів соціальної інтеграції вимушених переселенців є активна взаємодія, яка охоплює міжособистісні, міжгрупові та міжінституційні відносини. Ця взаємодія забезпечує спільну діяльність кількох учасників, при

якій результати дії одного суб'єкта впливають на інших або навпаки. Форма соціальних зв'язків, яка базується на спільних інтересах, цілях та поглядах, яка реалізується через обмін діяльністю, інформацією, досвідом, навичками та ресурсами між людьми, соціальними групами та абсолютно соціальними інститутами.

Загальноосвітні навчальні заклади відіграють ключову роль у соціальній інтеграції внутрішньо переміщених осіб в нових умовах. Окрім традиційних освітніх завдань, ці установи мають важливе соціально-культурне і громадське значення для різних соціальних груп. Вони виступають відкритим педагогічним середовищем, яке, через взаємодію з іншими елементами соціально-культурного простору, сприяє взаємозбагаченню різних сфер, таких як культура, дозвілля, та соціальний захист. Завдяки цьому школа стає своєрідним центром розробки та реалізації соціально-педагогічних програм для адаптації і інтеграції ВПО, а також сприяє прояву їхньої соціальної суб'єктності.

Інтеграція, як процес об'єднання різних елементів у єдине ціле, вимагає взаємодії між різними соціальними суб'єктами та середовищами, яку забезпечує діяльність школи як інтегруючого фактору. Така взаємодія сприяє зближенню, формуванню зворотних зв'язків і створенню цілісності в соціально-виховних зусиллях, які направлені на зменшення негативних соціальних впливів та підвищення позитивних.

Соціокультурний простір Васильківської міської територіальної громади включає в себе безліч елементів, які взаємодіють для сприяння інтеграційним процесам. До таких елементів належать: заклади та установи, що займаються культурно-дозвіллевою діяльністю, мистецькі установи, просвітницькі організації (музеї, бібліотеки, планетарії), а також соціально-захисні та суспільно-добровільні структури (громадські організації, волонтерські групи).

Музей– це соціокультурний інститут, який відіграє важливу роль у відображенні суспільного життя та підтримці особистості в її розвитку.

Сучасні тенденції музейної діяльності, такі як збереження культурної самобутності, збагачення духовного життя через мистецтво, розвиток віртуальних музеїв та розширення музейних ініціатив за межами традиційних рамок, сприяють активному захопленню відвідувачів та підвищують їхню обізнаність. Залучення внутрішньо переміщених осіб до діяльності музеїв може стати місцем кроком у покращенні їх ідентифікації з місцевою громадою, сприяючи їх соціалізації та інтеграції в громаду.

Бібліотеки, особливо шкільні, виконують роль соціально-виховних центрів, які реалізують інноваційні проекти. Вони сприяють активному залученню внутрішньо переміщених осіб до соціокультурного простору, допомагаючи їм інтегруватися в інформаційне життя громади, розвивати толерантність та формувати соціальну культуру.

Важливими центрами культурної рекреації для населення є заклади культури й відпочинку, що функціонують у природному середовищі. Вони можуть задовольнити різноманітні потреби відвідувачів завдяки своїй універсальності, доступності та багатофункціональності. Це створює сприятливе інтеграційне середовище, де поєднуються елементи природи й мистецтва. Для внутрішньо переміщених осіб, особливо для дітей і сімей, соціальна робота в парках допомагає інтегруватися в міську громаду без примусу.

У процесі реалізації механізму співпраці між школою та закладами соціально-культурного простору, Васильківська МТГ організовує та планує спільні заходи для досягнення соціальної інтеграції, орієнтуючись на активність осіб та груп, що беруть участь у цій діяльності. Ефективне залучення внутрішньо переміщених осіб до соціально-культурного середовища в рамках співпраці між школою та зазначеними установами, важливо працювати як індивідуально, так і мікрогруповому рівнях, а також на рівні міста.

Таким чином, на індивідуальному рівні планується зміцнення ціннісних інтеграційних потенціалів соціальних суб'єктів через розвиток ціннісних

орієнтацій, які передбачають відкритість, позитивні сприйняття змін та виявлення отриманого потенціалу для активних дій у нових умовах, зокрема через залучення до культурних надбань громади. На мікрогруповому рівні акцент робиться на формування навичок ефективної співпраці та ініціювання соціальних проєктів, які сприяють покращенню роботи груп. На рівнях міста та регіону в країні акцентується увагу на ініціативах перетворення для покращення становища спільноти, які виявилися в складних умовах, шляхом ідентифікації із соціальним простором громади та активного пошуку прийнятих шляхів інтеграції в нові соціально-культурні умови.

Отже, соціальна робота з інтеграції внутрішньо переміщених осіб базується на середовищному підході і передбачає створення безпечного простору у Васильківській МТГ для цих мешканців. Вона реалізується через планування та виконання соціально-педагогічних програм у загальноосвітніх навчальних закладах, основою яких є механізм взаємодії та залучення культурних, мистецьких і дозвілєвих ресурсів громади. Для ефективної інтеграції важливо формувати ціннісні орієнтації, такі як відкритість до нових змін, генерувати соціальні ініціативи для покращення роботи груп, а також сприяти ідентифікації з соціальним простором міської громади.

Отже, соціальна робота, спрямована на інтеграцію внутрішньо переміщених осіб, спирається на середовищний підхід і передбачає створення безпечного простору в Васильківській МТГ для цих людей. Вона здійснюється шляхом розробки та впровадження соціально-педагогічних програм у загальноосвітніх навчальних закладах, де важливим є механізм співпраці та використання культурних, мистецьких та рекреаційних ресурсів громади. Для успішної інтеграції важливо формувати ціннісні орієнтації, такі як відкритість до нових змін, генерувати соціальні ініціативи для покращення роботи груп, а також сприяти ідентифікації з соціальним простором міської громади.

2.4. Соціально-психологічна підтримка ВПО та їх членів сімей

Вимушені переселенці переживають руйнування своїх домівок та життя, а також відчують страх і невпевненість щодо майбутнього. Це надто важкі емоції для кожної людини, тому важливо навчитися їх контролювати, отримуючи соціально-психологічну підтримку. Багато з них вже знайшли нове місце для проживання, але їм потрібна допомога для адаптації та мати змогу пережити власну трагедію.

В питаннях реалізації завдань соціальної сфери ВПО Васильківська міська територіальна громада залучає до співпраці наступні громадські та благодійні організації:

- БО БФ «ПРАВО НА ЗАХИСТ», яка надає психологічну, юридичну та гуманітарну допомогу ВПО, допомагає у оформленні одноразової грошової допомоги від ООН;
- Обухівська міжрайонна організація «Товариства Червоного Хреста України» надає гуманітарну допомогу незахищеним верствам населення та ВПО, здійснює психологічну підтримку, надає консультації, інформує ВПО, бере участь у відновленні зруйнованого житла;
- ВБО «Конвіктус Україна» - надання гуманітарної допомоги;
- БО БФ «Рокада» - гуманітарна та психологічна допомога ВПО, представникам національних меншин, біженцям, особам без громадянства;
- БО БФ «СХІД SOS» опікується наданням гуманітарної допомоги закладам постійного або тимчасового перебування осіб похилого віку з числа ВПО;
- БО БФ «Старс» надає гуманітарну допомогу, надає тимчасове житл переселенцям, здійснює первинну психологічну консультацію та підтримку переміщених осіб.

З соціально-психологічної перспективи переживання, яка доводиться проходити внутрішньо переміщеним особам, пов'язана з такими поняттями, як «травма», «втрата» і «позбавлення». Травма виникає внаслідок страху, що викликаний складними життєвими умовами, насильством з боку інших,

військовою, міжнаціональними конфліктами та приниженнями, що причинили стресу. Особи, які стали свідками насильства, вбивств або отримали тяжкі травми, безсумнівно, потребують соціально-психологічної допомоги

Додаткові стресові ситуації показують, коли вимушені переселенці починають порівнювати своє становище з життям оточуючих – їх одягом, житлом, харчуванням та ставленням до них. Це підсилює відчуття «втрати», яке є характерною рисою цієї групи населення.

Травматичні стресові ситуації, які переживають внутрішньо переміщені особи (ВПО), негативно впливають як на психічне, так і на фізичне здоров'я дорослих і дітей. У зв'язку з цим постає необхідність у розширенні мереж реабілітаційних центрів, а також створенні державних і громадських програм, орієнтованих на підтримку та реабілітацію ВПО. Наявність таких програм критично важлива для комплексного реагування на проблеми, з якими стикаються переселенці, та для їх успішної інтеграції в новій громаді.

Аналізуючи основні заходи соціальної підтримки ВПО, можна виділити кілька ключових напрямів. По-перше, розвиток різноманітних форм соціальної реабілітації дозволяє врахувати індивідуальні потреби переселенців. Таким чином, розробка соціально-реабілітаційних програм і визначення конкретних потреб сімей, що перебувають у складних життєвих обставинах, повинні забезпечити адресну допомогу, а також швидко реагувати на зміни.

По-друге, числом елементів є соціальний патронаж таких сімей, який передбачає регулярний моніторинг їхнього стану та координацію різних структур для підтримки. Консультації, перенаправлення до відповідних установ і представлення інтересів сімей у державних та громадських організаціях сприяють вирішенню конкретних проблем і підвищують рівень соціальної захищеності.

Окрім задоволення базових потреб, таких як життя, їжа та медичне обслуговування, необхідно забезпечити психосоціальну підтримку для

подолання травматичного досвіду, відчуття відчуженості та ізоляції. У цьому контексті заходи психологічної адаптації, підтримка соціальних контактів і створення позитивного середовища є основою для відновлення відчуття стабільності та безпеки.

Безкоштовні курси вивчення української мови є компонентом соціальної інтеграції, порушуючи володіння мовою, сприяє налагодженню контактів, розширює можливості для працевлаштування та інтеграції в місцеве суспільство. Для дітей-переселенців у віці є не лише освітні послуги, але й допомога соціальних педагогів, які сприяють корекції поведінкових і психологічних проблем, пов'язаних із пережитими стресами, а також сприяють соціалізації та адаптації до нового середовища.

Особливу увагу слід приділити заходам, спрямованим на відновлення особистісних якостей, психологічного та фізичного стану, а також розвиток соціальних і культурних навичок, які можуть переселенцям інтегруватися в нове середовище. Це включає як традиційні соціальні послуги, так і програми, орієнтовані на формування стійких зв'язків із місцевістю.

Отже, для ефективної роботи з ВПО необхідно забезпечити комплексний підхід, що включає реабілітаційні заходи, психологічну та соціальну підтримку, а також сприяння інтеграції та розвитку професійних і мовних навичок. Тільки такий системний підхід дозволить створити умови для успішного подолання наслідків травматичних подій і забезпечити соціальну адаптацію та розвиток переселенців у нових умовах.

Програми підтримки внутрішньо переміщених осіб у Васильківській міській територіальній громаді охоплюють такі напрямки роботи, як надання гуманітарної допомоги, представлення інтересів переселенців у різних установах, організація медичної підтримки, покращення житлових умов, реабілітація та психологічна підтримка. Акцент робиться на розвитку навичок самодопомоги та формування соціальних зв'язків у громаді, проведення освітніх і психологічних програм для дітей, а також надання

соціальних послуг жінкам та сім'ям. Значна увага приділяється інтеграції ВПО в місцеву громаду та захисту їхніх прав.

Допомога внутрішньо переміщеним особам є багатогранною і включає такі аспекти:

1. індивідуальна допомога та підтримка;
2. представництво та захист інтересів;
3. зв'язок із громадою щодо сприяння інтеграції у місцеву спільноту;
4. активна участь у різноманітних колективних заходах;
5. орієнтація на відновлення втрачених соціальних зв'язків;
6. підтримка та взаємини серед місцевого населення;
7. залучення волонтерів та організацій з метою подолання складних життєвих обставин;
8. досягнення рівноправних можливостей та рівних шансів із жителями громади.

Оскільки адаптація до нового соціального середовища є складним і часто тривалим процесом, соціальна робота стає важливим ресурсом, доступним для всіх, тому на території Васильківської МТГ функціонує достатньо закладів з надання соціальних послуг, а саме:

- Васильківський міський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг),
- відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання територіального центру соціального обслуговування,
- Васильківський міський центр соціальних служб,
- Центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю «Здоров'я»,
- Комунальна установа Васильківської міської ради «Притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі»,
- Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»,
- Служба у справах дітей та сім'ї Васильківської міської ради,
- БО «Благодійний фонд «СТАРС».

ВИСНОВКИ

У контексті війни зростає кількість людей, які шукають захист і нове місце проживання, ставши біженцями або ВПО. В Україні біженець — це особа, яка залишає свою країну через побоювання переслідувань і не може отримати захист від своєї держави. Основними ознаками статусу біженця є обґрунтовані страхи переслідувань і постійна зміна місця проживання.

ВПО на відміну від біженців, що не залишають свою країну, і отримують захист за внутрішнім законодавством. Держава зобов'язана забезпечити їм соціальний захист, доступ до житла, освіти та працевлаштування, а також запобігти дискримінації та примусовому поверненню.

Різниця між біженцями та ВПО полягає в причинах їхнього переселення та правовому статусі: біженці мають міжнародний статус і можуть звертатися до міжнародних організацій, тоді як ВПО залежать від захисту уряду своєї країни.

ВПО є особами, що опинилися у складних життєвих обставинах та стискаються з однаковими проблемами щодо пошуку житла та роботи, в наданні соціальних, медичних та освітніх послугах, з оформленням документів та отриманням юридичної допомоги.

Ця вразлива група населення потребує підвищеної уваги з боку державних органів та міжнародних організацій. Для забезпечення підтримки ВПО, держава і суспільство повинні створити такі умови, щоб забезпечувати соціальну адаптацію та інтеграцію. Необхідно формувати та затверджувати такі програми, що будуть враховуватись особливі потреби ВПО, щоб забезпечити їм доступне життя і можливість відновитися після пережитих стресів.

Законодавче врегулювання соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами (ВПО) в Україні є важливим компонентом для гарантування їхніх прав і соціального захисту. Чинне законодавство враховує регіональні особливості та потреби ВПО, що сприяє адаптації соціальних програм та ініціатив відповідно до специфічних умов та реалій місцевих громад.

Попри наявні законодавчі норми, існує необхідність у подальшому вдосконаленні системи соціальної підтримки ВПО, зокрема з урахуванням динамічних змін та нових викликів, які виникають унаслідок конфліктів та інших кризових ситуацій.

Законодавче закріплення прав та соціального захисту ВПО через прийняття Стратегії до 2025 року є логічним кроком у напрямку створення комплексної системи підтримки, яка охоплює всі етапи — від переміщення до інтеграції та можливого повернення до місць постійного проживання.

Затвердження Стратегії до 2025 року відповідно до чинних законодавчих актів обґрунтовано необхідністю комплексного підходу до вирішення проблем ВПО в Україні. Враховуючи постійні виклики, що забезпечують в умовах переміщення населення через збройні конфлікти та кризові ситуації. Ця стратегія спрямована на формування умов для

забезпечення ефективної державної підтримки цієї вразливої групи населення.

Аналізуючи міжнародний досвід роботи з внутрішньо переміщеними особами (ВПО), можна відзначити, що країни, які прийняли українських біженців, реалізують різноманітні програми соціальної підтримки, такі як у Польщі, Німеччині, США та Канаді. Ці програми охоплюють різні сфери: забезпечення житлом, надання медичних послуг, сприяння працевлаштуванню, інтеграцію в нове середовище, вивчення місцевих мов і розвиток професійних навичок.

Водночас в Україні соціальна робота з ВПО здійснюється через державні програми та ініціативи неурядових організацій. Однак, відсутність системного підходу значно ускладнює координацію діяльності та забезпечення довгострокової підтримки. Хоча спектр послуг досить широкий, система соціальної допомоги все ще має певні прогалини. Наявність програм не завжди гарантує їхню ефективність на місцевому рівні, а недостатня систематизація обмежує можливості для стабільної підтримки.

Очевидною є необхідність удосконалення механізмів соціальної роботи з ВПО, що передбачає розвиток організаційних структур, підвищення професійної компетентності фахівців та створення комплексних програм, які б відповідали реальним потребам ВПО і сприяли їх успішній адаптації.

Органи місцевого самоврядування відіграють центральну роль у забезпеченні прав і свобод внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні, адже вони безпосередньо працюють з цією категорією населення на території своїх громад. Для ефективної реалізації цих повноважень, органи місцевого самоврядування повинні мати чітке розуміння потреб ВПО, які перебувають на їх території, що вимагає проведення регулярної оцінки та моніторингу. Оскільки ВПО реєструються в певній громаді та отримують відповідну довідку, це дозволяє створити базу даних для планування та надання послуг.

У контексті вирішення нагальних потреб, таких як забезпечення житлом, соціальна та медична допомога, доступ до освіти та можливості

працевлаштування, органи місцевого самоврядування повинні тісно співпрацювати з військовими адміністраціями, особливо в регіонах, де спостерігається висока концентрація ВПО. Така взаємодія є важливою для швидкої координації дій та ефективного розподілу ресурсів, що дозволяє уникнути дублювання зусиль та забезпечити повноцінне задоволення потреб переселенців.

У 2024 році Васильківська МТГ реалізує комплексну програму на підтримку ВПО, що передбачає видатки в 1 млн грн для покращення їхніх умов життя та реалізації прав. На території громади створені дорадчі та координаційні ради, включаючи робочі групи, які займаються перевіркою умов проживання ВПО та координацією заходів для їх підтримки.

Станом на 1 червня 2024 року зареєстровано 4370 ВПО, з яких значна частина проживає в модульному містечку «Патріотичне» та відділенні стаціонарного догляду.

Запроваджено програму «Прихисток», що забезпечує компенсацію витрат за тимчасове розміщення ВПО, у тому числі на оплату комунальних послуг, що сприяє інтеграції внутрішньо переміщених осіб в громаду.

Васильківським управлінням Обухівської філії Київського обласного центру зайнятості проведена робота зі сприяння працевлаштуванню ВПО, включаючи грантові програми та компенсації для роботодавців, що підвищує рівень зайнятості серед внутрішньо переміщених осіб.

Також, приділена увага підтримки дітей ВПО щодо надання освітніх послуг, забезпечено навчання 62 дітей у дошкільних установах та 205 у загальноосвітніх школах, що свідчить про зусилля громади у забезпеченні освіти для молодого покоління.

В громаді проводять активну діяльність благодійних фондів, що надають юридичну допомогу ВПО, зокрема у питаннях, пов'язаних з військовими діями та соціальними виплатами. Співпрацюють з міжнародними благодійними організаціями у наданні гуманітарної допомоги та реалізації соціальних проєктів.

Забезпечують інформаційну підтримку з функціонування інформаційних платформ для доступ до актуальної інформації для ВПО, сприяючи їх інтеграції та адаптації в нових умовах.

Васильківська МТГ активно працює над захистом прав і потреб ВПО, реалізуючи різноманітні програми і ініціативи, що сприяють їх соціальній інтеграції та поліпшенню якості життя.

Крім того, важливо, щоб нормативно-правова база чітко окреслювала компетенції та повноваження органів місцевого самоврядування в контексті соціальної підтримки ВПО. Законодавче закріплення цих повноважень дозволить забезпечити належний рівень відповідальності та уникнути правових колізій у процесі прийняття рішень. Також це сприятиме залученню необхідних ресурсів на місцях, включаючи фінансування, кадрову підтримку та технічне забезпечення, що є критично важливим для формування ефективної системи соціального захисту ВПО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Внутрішньо переміщені особи. URL : <https://vue.gov.ua/>
2. Галіахметов І.А. Змістова характеристика прав внутрішньо переміщених осіб та хост-територіальних громад // Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». Розділ II. Конституційне право; Муніципальне право, 2022, С.63-68. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/11/13-1.pdf>
3. Грицай І. Теоретико-правові, історичні, філософські та політичні аспекти національної безпеки // Науковий вісник ДДУВС. 2022. Спеціальний випуск № 2. Держава і право України в умовах воєнного стану, с. 127-132. URL: <https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/S2/s-2-2022-127-132.pdf>
4. Європейська соціальна хартія. Електронний ресурс. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text

5. Загальна декларація прав людини. Електронний ресурс. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
6. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Електронний ресурс. Режим доступу: [\https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text
7. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>
8. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
9. Керівні принципи з питань внутрішнього переміщення. URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/IDPersons/GPUkrainian.pdf>.
10. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
11. Логвинова М.О. Внутрішньо переміщені особи як категорія вимушених мігрантів: поняття та ознаки // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Географічні науки. Випуск 11. 2019. С. 44-50. URL: <https://gj.journal.kspu.edu/index.php/gj/article/download/272/264/>
12. Максимовська Н. Соціальна робота з інтеграції внутрішньо переміщених осіб у соціальнокультурне середовище міської громади. «SOCIOПРОСТІР: міждисциплінарний електронний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи», № 7 (2018). С.64-66. URL: <https://periodicals.karazin.ua/socioprostir/article/download/10628/10210/>
13. Малиха М. І. До проблеми сутності поняття "внутрішньо переміщені особи": державна політика та регіональна практика // Грані, 2015. № 8. С. 6-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2015_8_3].

14. Менджул М. В., Паніна Ю. С. Поняття «внутрішньо переміщена особа»: порівняльний аналіз законодавства України та зарубіжних країн / М. В. Менджул, Ю. С. Паніна // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 4. – С. 293–297. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/11126>
15. Нова допомога для українських біженців в Німеччині від Jobcenter: як отримати. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/1935/nova-dopomoga-dlya-ukrainckix-bizenciv-u-nimeccini-vid-jobcenter-yak-otrimati>
16. «Порядок оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2014-%D0%BF#Text>
17. Постановах Кабінету Міністрів України «Про облік внутрішньо переміщених осіб». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2014-%D0%BF#Text>
18. Постановах Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2016-%D0%BF#Text>
19. Постановах Кабінету Міністрів України «Порядок надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF#Text>
20. Постановах Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку реєстрації, перереєстрації зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/446-2023-%D0%BF#Text>
21. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з відновлення освіти на деокупованих територіях на 2024—2027 роки». Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-planu-zakhodiv-z-vidnovlennia-osvity-na-deokupovanykh-terytoriiakh-na-20242027-roky-i200924-897>.

22. Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб і порядку надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/582-2019-%D0%BF#Text>
23. Постановою Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/312-2023-%D1%80#Text>
24. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/495-2022-%D0%BF#Text>
25. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання фінансування соціальних послуг під час дії воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/784-2022-%D0%BF#Text>
26. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2022-%D0%BF#Text>
27. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-2022-%D0%BF#Text>
28. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення заходів сприяння зайнятості, повернення коштів,

- спрямованих на фінансування таких заходів, у разі порушення гарантій зайнятості для внутрішньо переміщених осіб» URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP150696>
29. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження середньострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2024 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1364-2021-%D1%80#Text>
30. Сайт ради міністрів Польщі. URL: <https://pomagamukrainie.gov.pl/>
31. Сайт Товариства Червоного Хреста у Польщі. URL: <https://napomocukrainie.pck.pl/uk/%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B0/>
32. Сайт Фондації «Польський центр міжнародної допомоги». URL: <https://pcpm.org.pl/wdn/>
33. Свій дім. Допомога. URL: <https://sviydim.media/articles/help/programa-yeoselya/>
34. Срібна І.В. “Технології соціальної роботи з біженцями та вимушеними переселенцями”. URL: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/60668/1/%D0%A4%D0%9B%D0%A1%D0%9A_2023_231_%D0%A1%D1%80%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B0%20%D0%86.%D0%92..pdf
35. Статут Міжнародної організації з міграції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989_001#Text
36. Фонд польсько-української співпраці “U-WORK”. URL: <https://u-work.pl/uk/o-nas/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Комплексна програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2024 рік у Васильківській міській територіальній громаді

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Рішення Васильківської міської ради
VIII скликання
від 22.12.2023р №06-23п/ч-VIII

**КОМПЛЕКСНА ПРОГРАМА
підтримки**

внутрішньо переміщених осіб на 2024 рік

ЗМІСТ

1. Паспорт Програми
2. Загальна характеристика Програми
3. Мета Програми
4. Перелік заходів Комплексної програми
5. Фінансування Програми
6. Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми
7. Координація та контроль

1. Паспорт Програми

1.	Розробник Програми	Управління соціального захисту населення Васильківської міської ради
2.	Головний розпорядник коштів	Управління житлово-комунального господарства, будівництва та благоустрою Васильківської міської ради
3.	Учасники Програми	<p>Управління соціального захисту населення Васильківської міської ради</p> <p>Фінансове управління Васильківської міської ради</p> <p>Управління житлово - комунального господарства ,будівництва та благоустрою Васильківської міської ради</p> <p>Комунальне підприємство «Комбінат комунальних підприємств» м. Василькова</p> <p>Служба у справах дітей та сім'ї Васильківської міської ради</p> <p>Управління культури, туризму та</p>

		охорони культурної спадщини Васильківської міської ради Управління освіти Васильківської міської ради Центр соціальних служб Васильківської міської ради Васильківський міськрайонний центр зайнятості
4.	Тип програми	Комплексна програма
5.	Термін реалізації Програми	2024рік
6.	Перелік бюджетів, що беруть участь у виконанні Програми	Бюджет Васильківської міської територіальної громади Інші джерела фінансування

2. Загальна характеристика Програми

Комплексна програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2024 рік спрямована на створення сприятливих умов перебування в громаді внутрішньо переміщених осіб, на сприяння у подоланні складних життєвих обставин у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України, забезпечення оперативної координації заходів з вирішення проблемних питань внутрішньо переміщених осіб.

Для цілей Комплексної програми під терміном «внутрішньо переміщена особа» розуміється особа, яка після введення воєнного стану Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами) перемістилася з території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії та отримала довідку внутрішньо переміщеної особи відповідно до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 «Про облік внутрішньо переміщених осіб» (зі змінами).

Комплексна програма спрямована на забезпечення реалізації законів України «Про соціальні послуги», «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», «Про охорону дитинства», «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» та інших нормативно-правових актів, що гарантують соціальні права мешканців громади, передбачені Конституцією України.

3. Мета Програми

Метою Комплексної програми є забезпечення реалізації прав і задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб, поліпшення умов їхньої життєдіяльності, створення фінансових, організаційно-правових і технічних механізмів для забезпечення комфортного соціального клімату й досягнення позитивних зрушень щодо рівня та якості життя населення.

4. Перелік заходів Комплексної програми

Реалізація заходів Комплексної програми забезпечить отримання внутрішньо переміщеними особами різних видів соціальних послуг і створення доступного

середовища, що сприятиме зростанню рівня та якості їхнього життя, поліпшенню соціальної ситуації в громаді, подолання проявів дискримінації.

Заходи Програми:

- здійснення превентивних заходів щодо створення належних умов для тимчасового проживання внутрішньо переміщених в містечку модульного типу;
- організація постійного супроводу внутрішньо переміщених осіб, які проживають в містечку модульного типу;
- інформаційний супровід внутрішньо переміщених осіб, які проживають на території громади;
- налагодження співпраці з благодійними, релігійними, волонтерськими організаціями з метою надання гуманітарної, матеріальної та правової допомоги;
- створення каналу інформування ВПО у мобільному додатку Viber;
- надавати соціальні послуги для покращення соціального самопочуття осіб, які потрапили в скрутні життєві ситуації, допоможе вийти з цього стану і не опинитися на узбіччі суспільства;
- створити умови для відновлення психологічного, духовного і фізичного стану (здоров'я) внутрішньо переміщених осіб;
- забезпечити належні умови для підтримання здоров'я та активного життя внутрішньо переміщених осіб;
- забезпечити підтримку установ, закладів, організацій, підприємств, які сприяють тимчасовому розміщенню (проживанню) внутрішньо переміщених осіб на території громади;
- забезпечити здійснення заходів з перевезення евакуйованого населення;
- забезпечити здійснення заходів з перевезення гуманітарної допомоги,;
- сприяти у працевлаштуванні;
- забезпечення продовольчими наборами;
- забезпечити права на освіту;
- підтримку дітей;
- співпраця з робочою групою «По роботі з внутрішньо переміщеними особами» при Васильківській міській територіальній громаді;

5. Фінансування Програми

Програма реалізується за рахунок загальних асигнувань, затверджених у бюджеті Васильківської міської територіальної громади на відповідний рік, виходячи з його реальних фінансових можливостей, а також за рахунок залучення позабюджетних коштів, коштів меценатів, громадських фондів, благодійних внесків, гуманітарної допомоги інших юридичних та фізичних осіб, що не суперечить чинному законодавству України.

Планується протягом дії Програми, яка розрахована на 2024 рік, виділити кошти на реалізацію заходів Програми. У разі необхідності сума коштів на виконання Програми може змінюватися на відповідний бюджетний рік.

6. Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми

Рішенням виконавчого комітету Васильківської міської ради від 28.10.2022 № 321 № «Про спеціалізовані житлові приміщення призначені для тимчасового розміщення людей, які втратили житло в наслідок бойових дій російської федерації на території України, які встановлені на земельній ділянці по вул. Володимирській, 156Д у м. Василькові Обухівського району Київської області» тимчасово передано на баланс Комунального підприємства «Комбінат комунальних підприємств» м. Василькова містечку модульного типу.

Кошти спрямувати:	2024 рік
-------------------	----------

На утримання містечка модульного типу по вул. Володимирській ,156Д в м. Василькові.	2 300 000,00 грн.
---	-------------------

7.Координація та контроль.

Контроль за ходом виконання Програми покладається на постійну комісію Васильківської міської ради з питань планування бюджету, фінансів, цін.

Корекцію Програми здійснює Васильківська міська рада за поданням розробника. Аналіз та оцінювання результатів Програми здійснює головний розпорядник коштів.

Начальник управління соціального захисту населення Васильківської міської ради

Людмила БУРЦОВА

Директор юридичного департаменту Васильківської міської ради

Дар'я ЗОНТОВА

Секретар Васильківської міської ради VIII скликання

Богдан ШЕВЧУК

Додаток
до Комплексної програми підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2024 рік

Затверджено рішенням сесії
Васильківської міської ради
від 22.12.2023р №06-23п/ч-VIII

Першочергові заходи Програми підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2024 рік

№	Перелік заходів на фінансування, забезпечення, утримання, технічного обслуговування, надання комунальних послуг містечка модульного типу по вул. Володимирській,156 Д в м. Василькові	Вартість робіт (тис. грн.)	Примітка
Загальний фонд			
1	Витрати на електричну енергію	1714,00	Обсяги фінансування визначаються під час затвердження (уточнення) показників бюджету Васильківської міської територіальної громади на
2	Придбання пально-мастильних матеріалів для генераторів (дизельне паливо, бензин)	200,00	

3	Витрати на водопостачання та водовідведення	190,00	відповідний рік
4	Експлуатаційні послуги, пов'язані з утриманням будинків і споруд (дезінфекцію та дератизацію)	5,00	
5	Оплата послуг з очищення стоків	30,00	
6	Експлуатаційні послуги, пов'язані з утриманням будинків і споруд послуги з вивезення сміття (ТПВ) модульного містечка по вул. Володимирська, 156 д в м. Васильків	80,00	
7	Придбання матеріалів для облаштування місць тимчасового перебування в нутрі приміщень (евакуйованих) осіб: кабель, провід, затискач, вимикач, розетка, стрічка, скріпа, гофра труба, наконечник, замок, цемент, суміші, коврик, фетровасамоклейка, вішалка настінна, ключниця, запірні арматура (кран, вентиль), фіксатори, перехідник, фум, шланг, штуцер, саморіз, шайба, та інші	70,00	
8	Заходи з енергозбереження :пуск наладжувальні роботи , послуги з підключення генераторів модульного містечка по вул. Володимирська, 156-Д в м. Василькові	6,00	
9	Придбання знаряддя для облаштування місць тимчасового перебування в нутрі приміщень (евакуйованих) осіб: ручні інструменти та обладнання пасатигі, набір головок, насадок та інші	5,00	
	Всього	2300,00	

Начальник управління соціального

захисту населення Васильківської міської ради

Людмила БУРЦОВА

Директор юридичного департаменту
Васильківської міської ради

Дар'я ЗОНТОВА

Секретар Васильківської міської ради
VШскликання

Богдан ШЕВЧУК

Додаток Б

**Лист начальника управління соціального захисту населення
Васильківської міської рада Київської області**

**ВАСИЛЬКІВСЬКА МІСЬКА РАДА КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ**

вул. Соборна, 56, м. Васильків, Київська обл., 08600, тел./факс: (04571) 2-29-62; 2-48-93
<http://vasylkivrada.gov.ua>, e-mail: uszn3237@ukr.net

05.08.2024.№ 05-1407/07

на №577/02.01-03 від 04.03.2024 р.
№60/03010-401 від 04.03.2024 р.

**Васильківському міському голові
Наталії БАЛАСИНОВИЧ**

**Начальнику управління соціальної та
ветеранської політики Обухівської
районної державної адміністрації
Ігорю МАЙСУСУ**

На ваш лист від 04.03.2024 р. №577/02.01-03, лист управління соціальної та ветеранської політики Обухівської районної державної адміністрації від 04.03.2024 р. №60/03010-401 та виконання листа Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 16.10.2023 р. №22/4.1-9782-23 щодо заходів органів виконавчої влади та місцевого самоврядування для адаптації, підтримки та реінтеграції ВПО, управління соціального захисту населення Васильківської міської ради повідомляю наступне.

Організаційні, планові та скоординовані заходи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування

В Васильківській міській територіальній громаді (далі Васильківській МТГ) рішенням двадцять третьої позачергової сесії восьмого скликання від 22.12.2023 №06-23п/ч-VIII затверджена «Комплексна програма підтримки ВПО на 2024 рік», метою якої є забезпечення реалізації прав і задоволення потреб ВПО, поліпшення умов їхньої життєдіяльності, створення фінансових, організаційно-правових та технічних механізмів для забезпечення комфортного соціального клімату. Програмою передбачені видатки в розмірі 1 млн. 57грн.. для забезпечення виконання заходів Програми.

Рішенням чотирнадцятої позачергової сесії Васильківської міської ради від 02.12.2022 року №15-14п/ч-VIII в управлінні соціального захисту населення створено відділ з питань внутрішньо переміщених осіб в кількості 5 працівників. Відділом розроблено дорожню карту для ВПО, що перемістилися до Васильківської територіальної громади для поліпшення інтеграції в суспільний простір громади. Карта була поширена серед старост сіл, структурних підрозділів міської ради та розміщена в соціальних мережах.

Також в Васильківській МТГ створені наступні дорадчі та координаційні ради ВПО:

з/п	Назва громади	Дата утворення	Реквізити розпорядчого документу або рішення про утворення	Повна назва структури	За сприяння/ініціатив и якої громадської організації чи фонду було утворено структуру
	2	3	4	5	6
	Васильківська міська територіальна громада	25.10.2022	Розпорядження Васильківського міського голови від 25.10.2022 №195	Робоча група по роботі з внутрішньо переміщеними особами при Васильківській міській територіальній громаді Обухівського району Київської області	Васильківська міська рада
		06.03.2023	Наказ начальника управління соціального захисту населення від 06.03.2023 №11	Робоча група з перевірки умов проживання ВПО в модульному містечку «Патріотичне» Васильківської міської територіальної громади	Управління соціального захисту населення
		26.02.2024	Рішення виконавчого комітету Васильківської міської ради від 26.02.2024 №58	Рада з питань внутрішньо переміщених осіб на території Васильківської міської територіальної громади	Виконавчий комітет Васильківської міської ради

Відповідно до статистичних даних щодо внутрішньо переміщених осіб, які отримують державну фінансову допомогу на проживання та загальної суми коштів,

виплачених за 2024 рік (згідно даних ЄІССС), управління соціального захисту населення повідомляє наступне:

Місяць	Кіл-ть ВПО, що отримувала державну допомогу	Сума, грн.
Січень 2024	1453	4 421 600,00
Лютий 2024	1453	4 430 600,00
Березень 2024	488	1 181 800,00
Квітень 2024	552	2 281 600,00
Травень 2024	574	2 212 000,00
Червень 2024	582	2 028 000,00
Липень 2024	584	1 981 000,00
РАЗОМ:	5686	18 536 600,00

Васильківська міська територіальна громада тісно співпрацює з міжнародними благодійними організаціями в частині наданні гуманітарної допомоги в рамках різних проєктів. Серед них: БФ «Право на захист», ВБО «Конвіктус Україна» (проєкти «СОС Діти. Програма екстреної допомоги», «Жінки залучені: шлях до зростання та економічної безпеки/мобілізація спільнот, підвищення економічного потенціалу», «ІНТЕГРОВАНА ГУМАНІТАРНА ВІДПОВІДЬ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ», «Забезпечення кейс-менеджменту гендерно зумовленого насильства (ГЗН) та програми порятунку життя для підтримки відновлення переживших ГЗН», «Активне виявлення туберкульозу серед груп ризику, кейс-менеджмент супровід ВІЛ+», «Послуги з профілактики ВІЛ серед груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ (ЛВНІ) у Київській області»), БФ «Восток SOS», БФ «Рокада», БО БФ «Карітас-Київ» та ін.

В Васильківській МТГ забезпечено функціонування інформаційних сайтів (Єдина Васильківська громада в мережі Telegram, Патріотичне містечко Васильків, ВПО Васильківської ТГ в Viber), доступ до яких не обмежений.

Забезпечення евакуації громадян із небезпечних районів

Склад та Положення Координаційного центру підтримки цивільного населення в Васильківській МТГ затверджено рішенням виконавчого комітету Васильківської міської ради від 29.03.2024 №102.

Сприяння адаптації ВПО на новому місці проживання

Станом на 01.06.2024 р. в Васильківській МТГ обліковується наступна кількість ВПО:

Загальна кількість облікованих ВПО (осіб)	Сімей	Чоловіків, всього	Жінок, всього	Дітей до 18 років		Населення 18-59 років		Населення 60+		Інваліди в	Кількість та місця походження ВПО*
				Ч	Ж	Ч	Ж	Ч	Ж		
4370	3151	1812	2558	538	457	876	1382	398	719	146	м.Київ-908, Донецька обл.

											1011, Київська обл. 500, Луганська обл. 582, Харківська обл. 328, Херсонська обл. 348, Запорізька обл. 170, Дніпропетровська обл. 45, Миколаївська 86, Одеська обл. 13, Сумська обл. 69, Черніговська обл. 72, Житомирська 15, м. Севастополь 25, АР Крим 89
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Станом на **01.08.2024 р.** на території Васильківської міської територіальної громади функціонує два місця компактного проживання соціального та тимчасового призначення:

1) Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Васильківського міського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг), розраховане на 10 осіб. Адреса: с. Кодаки, вул. Космонавтів, 14. Кількість проживаючих ВПО – 10 осіб похилого віку.

2) Модульне містечко «Патріотичне» на 352 місця (4 модулі по 22 кімнати площею 15м²), що знаходиться за адресою: м. Васильків, вул. Володимирська, 156-Д. Кількість проживаючих ВПО станом на 01.08.2024 р. – 161 особи.

Модулі надані в якості гуманітарної допомоги Державною агенцією стратегічних резервів Республіки Польщі.

Обидва МКП утримуються за рахунок місцевого бюджету. Місця компактного проживання, відремонтовані за рахунок міжнародних організацій - **відсутні**.

В Васильківській МТГ впроваджено програму «Прихисток» відповідно до Постанови КМУ від 19.03.2023 р. №333, відповідно до якої з 24.02.2022 р. розміщено 3141 внутрішньо переміщених осіб та 63 місцевих мешканців отримують компенсацію витрат за тимчасове розміщення ВПО, в т.ч. на оплату комунальних послуг.

Довгострокова Програма з пільгового кредитування будівництва та придбання житла в Васильківській територіальній громаді відсутня, але працівниками управління соціального захисту постійно проводиться інформування про доступні програми кредитів житла та відшкодування (Державна програма «Оселя», житлові приміщення для внутрішньо переміщених осіб, інформація для осіб чиє житло зруйноване).

Протягом червня 2023-квітня 2024 р. на території громади проводилась широка інформаційна компанія щодо можливості отримання тимчасового житла в «будинках Хансона»: с. Колонщина – для самотніх людей похилого віку; с. Тарасівка – для ветеранів війни, вдов та батьків загиблих воїнів, ветеранів-переселенців та їх сімей; с. Софіївська Борщагівка – для ВПО та місцевого населення, житло яких зруйноване. Завдяки цій програмі станом на 01.07.2024 р. 46 осіб з числа ВПО отримали тимчасове нове житло.

В межах Васильківської МТГ БО «БФ «ПРАВО НА ЗАХИСТ» здійснює юридичну підтримку з питань пов'язаних з військовими діями в Україні. Фонд надає консультації щодо питань внутрішнього переміщення, соціальних виплат, компенсації за зруйноване житло, отримання довідки ВПО, питань мобілізації та перетину кордону, проводить

інформаційну, консультаційну діяльність для захисту прав переселенців, надає безоплатну юридичну допомогу з питань пов'язаних з внутрішнім переміщенням та зумовлених конфліктом. Також організацією постійно надаються безкоштовні адвокатські послуги ВПО для захисту їх прав, проводяться тренінги для підвищення обізнаності щодо прав людини, в т.ч. ВПО.

Сприяння інтеграції ВПО у приймаючих громадах

Станом на 01.08.2024 р. на обліку в Васильківському управлінні Обухівської філії Київського обласного центру зайнятості перебувало **101** ВПО, з яких: працевлаштовано – **37**, працевлаштовано по постанові №331 – **15**, отримали ваучери на навчання -**10**, залучені до СКР - **10**. Сума виплаченої допомоги по безробіттю становить 150 080,00 грн.

Васильківським управлінням Обухівської філії Київського обласного центру зайнятості пропонується ряд сервісів та послуг, спрямованих на сприяння у працевлаштуванні внутрішньо переміщених осіб. Це, зокрема – підбір роботи, профорієнтаційні послуги, отримання ваучера на навчання.

У рамках реалізації урядового проекту «Робота» служба зайнятості супроводжує дві грантові програми, якими можуть скористатися і ВПО:

- «Власна справа» - розмір мікрогрантів становить від 50 до 250 тисяч гривень;
- Грант для ветеранів – передбачає три варіанти надання грантів на суми, які не можуть перевищувати 250 тисяч гривень, 500 тисяч гривень та 1 мільйон гривень відповідно.

Крім того КОЦЗ пропонує такі програми компенсацій роботодавцям за працевлаштування ВПО:

- Компенсація витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні (постанова КМУ від 20.03.2022 №331);
- Компенсація витрат роботодавця на оплату праці за працевлаштування на умовах строкових трудових договорів зареєстрованих безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб (постанова КМУ від 08.09.2015 №696).

Управлінням з питань економіки та власності Васильківської міської ради надано інформацію, що рішенням третьої позачергової сесії Васильківської міської ради VIII скликання від 24.12.2020 року №54-03п/ч-VIII затверджено «Програму розвитку малого та середнього підприємництва Васильківської міської територіальної громади на 2024 рік» (далі-Програма). Програма фінансується з місцевого бюджету, з урахуванням спроможності бюджету громади. До пріоритетних завдань Програми відноситься підтримка незайнятого населення громади та проведення наступних заходів:

- п.2.1.3. Програми – сприяння залученню фінансової та технічної міжнародної допомоги для надання підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва;
- п.3.6.2. Програми – надання консультативних послуг з економічних і юридичних питань новоствореним малим підприємствам і фізичним особам-підприємцям, які тільки започаткували власну справу;
- п.4.1.1. Програми – сприяння створенню інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва.

Відповідно до даних наданих управлінням освіти Васильківської міської ради (лист №б/н від 26.04.2024 р.) **62** дітей ВПО відвідують дошкільні навчальні заклади та **205** навчаються в загально середніх закладах освіти.

Підтримка безпечного повернення до покинутого місця проживання та реінтеграції

З 01.03.2024 р. по теперішній час до постійного місця проживання повернулось **862** особи ВПО, що тимчасово перебували в Васильківській МТГ.

Начальник управління
БУРСОВА

Людмила

Лариса Сердюк 0996351672